

ALTE ROCK

39 Ft

ALTERNATÍV ROCKMAGAZIN

1. SZÁM

1989. NOVEMBER

UNITED PUNKS OF AMERICA

VHK

Tom Waits, Jim Jarmusch

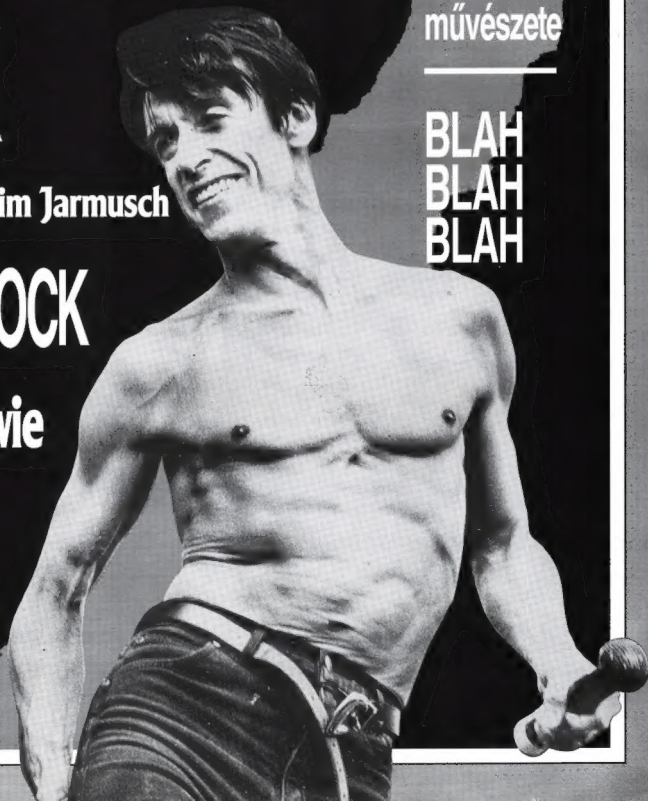
KRÍZIS ROCK

David Bowie

CURE

A döbbenet
művészete

BLAH
BLAH
BLAH

1 Évezredekkel ezelőtt a barbár művészet azt hirdette, hogy a létezésnek a szenvedés a lényege. Ma már tudjuk, sőt, ma tudjuk csak igazán, hogy ha a művész az isten színe alá akar járulni, vagy a végző csendet kell választania, vagy pedig újratelmeznie fel kell támasztania az északi buddhizmus csod-misztériumait, a dél-amerikai indiánok kínszenvedő beavatási szertartásait, a görögök Dionysos-ünnepét. Ez az egyedül való, utazás a törökességgé márgón túra, az elviselhetetlen, a jóvátehetően megféle.

„A halál az ember tudatának egész világságával magára vezet. Nem ájul bele, nem roskad, nem menekül, nem szűkül és nem úszik. (...) De a legfontosabb, hogy a beavatott ott ül a Nagy Lámá előtt félig behunyt szemmel, már nincs olyan borzalom, ami megremegtetné, nincs gyönyör, amely megszádná, elszívendőt minden ostorcsapást, megkorbácsolást, a napfényt, vesztést, mámor, hírvét, munkát, verést, szexuális, a neki abból az egészéből már nem kell semmi és senki, és az egész létén túl van, és átélte a határvonalon.”

(Hartman Bérta)

Ma már tudjuk, mondok, sőt ma tudjuk csak igazán. Az embertelenség rómáiára éppen a keresztény humanizmus, a keresztény kultúra és a klasszikus racionalizmus hazájában tombolt a legdiadálisabban. Miként azt is tudjuk, a természetudományok csak a legutóbb jutottak el az ember legelőbb kérdéséhez. „Homérosz, Shakespeare, Dosztojevszki bizonyítható-

an mélyebbre létező az emberi dolgokban, mint az egész neurológia és statisztika” írja George Steiner.

Ma már tudjuk, és annál egyéb közt épp ez a tudás bátorít arra, hogy hitelessé és későbbessé legyünk.

2 A Dionysos kultúrában a költészet és a zene a legszorosabban összefonódik, eredetükben szétválaszthatatlanok, azonos műfajból gyökereznek. „A dionysos művészet az élet gyönyörű akar meggyőzni, csak ezt a gyönyört nem a jelenségekben, hanem a jelenségek mögött kell keresnünk. Fel kell ismernünk, hogy mindennek, ami létezik, a fájdalmas pusztulással kell számolnia, a dionysos művészet rámutat arra, hogy bepillantunk az egyéni létezés retetébe. (...) Most, amikor az akaratot a legnagyobb veszedelmek fenyegetik, mentő gyönyört tudó varázslóként jelenik meg a művészet: a lét borzalmának vagy abszurditásának undorát egyedül 6 formálhatja át olyan képzetékbe, amelyek elterelhetik az életről.”

(Friedrich Nietzsche)

Megintcsak Steiner az, aki rámutat: épp a legelőbb költők ismerik el, hogy a „zene mélyebb, az isteni felhőkhöz közelebb álló rejtegető, és a nyelv zenei minőség felé igyekszik”. Ha nevére kívánnánk hivatkozni, sőt a klasszikusok közül tessék: Arión, Ezra Pound, Rilke, Nietzsche, Cocteau. De most a legzsebében Wagner névét írta le, aki Gesamtkunstwerkjében a totális kifejezés szintéziséként akarta a két kifejezési formát egyesíteni. Igen, Wagnerben látom a hidat a dionysos kultúra és napjaink zenei irányza-

„Elektronikus korunk valójában visszatérés egy sokkal primitívebb korunkhoz...”

(Marschall McLuhan)

taik között; Wagner az, aki zsenialitásával, öröklétevel és szenvedésével a tragikus mítosz élteleket kelt. Én napról napra mélyebbre süllydek: lehatároltam semmire való életet élek! Az igazi élet életvezetői fogalmam sincs; az időmra az élet, a szerelem élete! csupán az elképzelés lény, s nem a tapasztalat. Így hát végül is szívern az agyamba kötöttem, életem mesteressége mindennek válik, már csak „művész”-ként életem, abban merül ki ember-életem.”

3 Már a harmadik nekifutáskozdók, és a „bevezetésnél” mégsem jutok tovább. Mégis, mégsem. — Beckett gyönyörű szavai: — soha nem akartam megérkezni, soha nem akartam mást, csak ülni maradni. Hát tovább, tovább! A „bevezetés” most az ötvörös évekéről jár. Amikor a beat-nemzedékről beszélünk, Ferlinghetti, Corso, Kerouac, Ginsberg jut az eszembe. A New York-i Greenwich Village bohémjánai, a San Francisco-i Cellar Club, ahol a beat-költők jazzmuzikussal kísérteivel szerepeltek.

Ferlinghetti már rock zenekarral, a Jefferson Airplane-nel is fellépett. Ginsberg sem „csak” felolvas, hanem énekel, sőt kísér meg harmoniumon. Többnyire egyedül, olykor Peter Orlovskyval. Ezekben az alkotásokban persze még mesze a szöveg a meghatározó. S ha azt a pontot keressük, amelyen feltétlenül hatnak napjaink rock-irodalmára, Ginsberg kifejezését kell használnunk: „Onvalomás-költészet.” A beatnemzedék túlélei közül megkülönbözteti figyelemmel felidőnk William S. Burroughs felé. Ez a súlyos, Beckett-szerű öreg írta a legmélyebb és legmeggróbb prózát buzikról, kurvákrol, bohémekről, zsarukról, nepperekről és narkotikáról, és közben mindigvaló elképedtlen „Jaja” maradt. Guruként tisztelt ma számos alterrock zenész, s Burroughs is szívesen szerepel a lemezekén. Elmúltunk, híd és jeltelenség egyszerre méltatja benné.

4 Az underground vagy pre-punk szótárjai közül a Velvet Underground (és köre) irodalmi illetettségű a legfontosabb. Háttérben a kiváló író/narrátor, Delmore Schwartz áll. A New York-i Syracuse Egyetemen alkotó-írói szemünálmot vezetett. Témái: biszexuális, a perverz, a kemény kábítószerek, és az erőszak. Támadás a filiszteizmus, az ostoba akadémiizmus és a művészet hamisága ellen. Delmore irodalmi méltósága és karakterisztikus

hangja személyességgel és őszinteséggel párosult. 1966-ban egy ócska szobában találtak rá holtan, ahová őrt és kiltástalan felügyelője elől menekült. Alkohol, gyógyszer. Lou Reed még tizenöt évvel később is neki ajánlotta BLUE MASK című lemezét. (O volt az első nagy ember, akivel találkoztam.)

Az underground ridge, nyers életérzésnek amúgy is volt miből táplálkoznia. A hatvanas évek második fele bizonyosodott, hogy amit a hippie virágok és gyermektel jelzavaknak monelnek, az illúziókban is megletedően bággyadt. Nincsenek virágok, az a Pomias virágok vannak. Nincs szexuális, hanem erőszak és magunkra maradás és halál van. Nincs tú, és nincs levezető. Szűrés van és kiszűrlétegetés van és végül megint a halál van. És felelem van, az erők megvezetése miatt a fecskekendő behatol; bizonytalanság van, hogy talán mások, talán mégsem... de a körülhatárolás a „hogyan”, amikor fölényesen a szalaszthatónak tűnik minden, ami még előttünk van!

Mondom, a vért van. Gondoljunk csak a ciklikusságokra, a Manson-banda beállítására, vagy az alantomni négergyilkosságra. DEATH-VALLEY, 69 — éneklő Lydia Lunch a Sonic Youth-szal. HALÁLVOLGY, mint Amerika metaforája.

Az underground vonzatről kiemelkedik Andy Warhol FACTORY-je, ahol irodalmi, képzőművészeti, filmi, zenéi az azúrsodott a lárszámolókhól kivetett, a létezés periferiájára szorult „báronyos alvilág”. S innen már egyenes út vezetett a hevenyes évek legenda klubjai, a Mercer Arts Center, a Bottom Line, a CGB felé. Az itt fellépő punk zenekarokat (mint pl. a Ramones, Patti Smith Group-ot, a Televisiont) éppen költők, arisztokraták különítette el az angliai punktól. Szerzőik épp oly hitelessé és jelentéke nyek költőként, mint zenészként; dalszövegek, a kor költői mesterében hitelessé helyet foglalnak el. Aligha véletlen, hogy ez időben terjedt el a világban a SÖNGBOOK-ok (dalszövegeknyvek) forgalmazása.

Később Patti Smith a legrangosabb. Kezdetben (1971) Lenny Kaye gitárszereplével New York kocsmáiban, földalati klubokban olvasta, énekelte verseit, majd megalkotott zenekart. A rituális szavai, a szürreális képzelt, és a rock alapjainak csodolatos keverése — írta első lemezéről a kritika. Életének és művészetének szemelvénye, a Biblia, a káboloszer, a szex, a költészet, a rock'n'roll, mind-mind állomások az isteni templom, a kataraktus kiállítás felé vezető úton.

HENRY ROLLINS

S MÍTOSZSA

PATTY SMITH

Akkor a színpadon vagyok, mindig az istennel való kapcsolatot keresem. Tudom, hogy az nagyon veszélyes, hiszen az istennel való tökéletes kapcsolat maga a halál. De fejemet a művészi szolgálatára adtam, s a művészt isten álmjaiba, ki dögvésze teremtett."

Patty Smith napjainkig öt albumot és tizenhárom könyvet jelentetett meg (pl. SEVENTH HEAVEN, WITT, KODAK, BABEL, HAI HAI HOUDINI). Első kislemez (MAD DOG BLUES) a híres drámaíróval, Sam Shepharddal publikálta, a Tom Verlaine-nel is megjelentett egyet (THE NIGHT). A Television-ben egyébként – Tom Verlaine-en kívül – még egy költőt dicsérhetünk: Richard Hell-t. Iggy Pop énekel a NEED MORE című könyvével ismerkedhetünk meg. De öndisztruktív akcióival ő már a költészetnél a hiteves évek legdrámaibbabb performance-ai felé halaszt. Koncertjein bűzölgő ragacsos gyalog, övcserepekkel felhúzott testet; a mikrofonra harapott, feltépte vele a száját. Szembeszegül a testtel, a rákényszerített léttel – ezekben a magáról alkotott szövegekkel a művészi szabadság utolsóinak vélt kérdése és lehetősége. És a bécsl Paulist Schwarzkoglerre áppugy hivatkozhatunk, mint a magyar János Töröcske vagy a japán Yukio Mishimára (az ő munkáit tanulmányozta Ian Curtis, mielőtt felakasztotta magát), és az az a pont, amikor meg kell állnunk, egyetlen néma percre.

5 David Bowie 1984-re jóslta a világ végét. Nem tévedett sokat. Szorongunk és menekülünk, dühöngünk és alukunk a frusztráció porondján. Eslünk, ha esély: addódkig alkalom, s legyen hozzá erőnk, hogy legalább szerepet válthassunk. E lassú égésről, késleltetett felszámolásokról napjaink agenszeri rockja beszél a legállopo-ban és legfontosabban. Bűmilyen gazdag is irányzatnak lára, gyökerei a kultúrterület bármely korszakába le hatolnak vissza, közé bennük a transzcendens gondolkodás, az apokaliptikus világítás, a költőség és a poszt-modernitás. Tegy fel egy lemezt, többet tudsz meg erről a megváltatlan világról, mint a tömegkommunikáció híreiből. Beszéljen az akár háború, leg-szenyvedőssé, terrorizmusról, természeti katasztrófáról, vagy az AIDS-ról. Áll meg, dől le az ágyra, hajtsd hátra a fejed! Pihenj! A bevezetés itt most úgyis véget ér. A bevezetés itt most elkezdődik újra.

Ami engem illet: a New York-i SWANS halgatnom szoktam a percekben. Fel-feladok gondolkodás, az apokaliptikus világítás, a költőség és a poszt-modernitás. Tegy fel egy lemezt, többet tudsz meg erről a megváltatlan világról, mint a tömegkommunikáció híreiből. Beszéljen az akár háború, leg-szenyvedőssé, terrorizmusról, természeti katasztrófáról, vagy az AIDS-ról. Áll meg, dől le az ágyra, hajtsd hátra a fejed! Pihenj! A bevezetés itt most úgyis véget ér. A bevezetés itt most elkezdődik újra.

Ami engem illet: a New York-i SWANS halgatnom szoktam a percekben. Fel-feladok gondolkodás, az apokaliptikus világítás, a költőség és a poszt-modernitás. Tegy fel egy lemezt, többet tudsz meg erről a megváltatlan világról, mint a tömegkommunikáció híreiből. Beszéljen az akár háború, leg-szenyvedőssé, terrorizmusról, természeti katasztrófáról, vagy az AIDS-ról. Áll meg, dől le az ágyra, hajtsd hátra a fejed! Pihenj! A bevezetés itt most úgyis véget ér. A bevezetés itt most elkezdődik újra.

Ami engem illet: a New York-i SWANS halgatnom szoktam a percekben. Fel-feladok gondolkodás, az apokaliptikus világítás, a költőség és a poszt-modernitás. Tegy fel egy lemezt, többet tudsz meg erről a megváltatlan világról, mint a tömegkommunikáció híreiből. Beszéljen az akár háború, leg-szenyvedőssé, terrorizmusról, természeti katasztrófáról, vagy az AIDS-ról. Áll meg, dől le az ágyra, hajtsd hátra a fejed! Pihenj! A bevezetés itt most úgyis véget ér. A bevezetés itt most elkezdődik újra.

mélete, KOKO szavával: „a nyelv frusztrációja”. Azt gondolom, a magyar zenekarok közül a Végítész Halottkévek ehhez egészen közel álló ünnepet terem.

A napokban a kezembe került két amerikai kiadású költői albumok lemeze. BETTER AN OLD DEVIL THAN A NEW GOD. SHACK MY GEAR. Aki a Paul Smith, Burroughs, Arto Lindsay, Lydia Lunch, Swans, Einstürzende Neubauten, Nick Cave, Laurie Anderson, – a többi szereplőre, eszméire, nem emlékszem. A szembiztosításuk közös álmiját faggatom, a zenét és verbális kifejezés-megértés korlátja, kudarc bukkant fel. Ennek szélsőséges megnyilvánulása formái: a kőrész, vagy a má-sik véglet, a néma csend. Epp most olvastam, hogy a Sonic Youth következő albumán készült megemlékezni John Cage 433° című „csm”-jére. – Freud óta tudjuk, az ember visszavág, titkos óhaja újra megmerül az orga-nikus lét egy korábbi, beszéd nélküli állapotaiban. A nyelv egy küld terbeli származó vírus” – használja Burroughs a Laurie Anderson a UNITED STATES, HV. című rock-performance-ban. „Mig Anderson története és dalai egy olyan Amerikáról mesélnek, mely igazán otthonos voltátott volna, addig zenéje a haligató magánéletének csodálatos érzését fel, hiszen rá-jön, hogy felöltött korában idegenből érzi itt magát, mint a kertes házban el-többitölt, elvesztett gyermek ide-jén.” (Billy Bergman, Richard Horn) A mű szövege és fotodokumentációja azonos címmel kőny formájában is megjelent.

A rosszullet nem válogatós, és vadász-lejellel sincsen. A nyolcvanas évek ele-jén feltűnt noise-rock, no-wave, indus-triális rock csoportok a felülről effe-ktusokat, felkelti zajt, az ipar romhalmaza-inak vasútiállomásait választották taga-duk médiumát. Blixa Baggeld, az Einstürzende Neubauten vezetője nyilatkozta Szőnyei Tamasnak: „Az élet zaj, – a zene a fogalom klasszikus ér-telmében halt. A klasszikus értelemben bett zenének semmi köze az élet-hez. En inkább a zaj oldalán ál-lok.” (Dalszöveg, interjú néhány hó-napja jelentek meg STIMME FRIST FE-UER című könyvében).

Arto Lindsay a dezinorbonukleinavórl (DNA) nevezte el no-wave zenekart s Lydia Lunch is a stilus képviselőjeként jelentkezik.

Noha még marginálisnak számílnak a rockzenéből ezek a törekvések, korántsem éledezőknek. Az olasz futurista Luigi Russolo ART OF NOISE című művében már 1935-ben különö-le zörögtek ékelt be hagyományos hangforrásokba és ritmusokba. John Cage A JÓVÓ ZENEJE című manifesztumában fejezte ki a zajok iránti elra-gadtatását. „42-es chigáci koncerten robbanómórt, sörbűveseket, virág-zást, autógumit, tyfárokat alkalmazt instrumentumként.

Tavaly októberben Budapesten járt Henry Rollins (ex Black Flag), aki az Einstürzende Neubauten jött a kar-lára tetováltatta. Koncertjét a Vörösmarty Művelődési Házban, költői estjét a Fialai Művészeti Klubjában tartotta. Ez utóbbit a következő szavakkal kezdte: „Nagy szav az én életben, am mindennél fontosabb. A paranoi, a fé-lelem, az utálat és a rosszsindul.” Poi-

lins, ha nincs turné, vonatra száll, a keresztül-kasul utazik Amerikában. Kis városokban száll meg, beszélget az emberekkel, felolvassa esteiket tar. Nar-kozól és erőszakkal győződött, pl. pa-ranoiáról; szerelméről és szexuális tor-zulásokról. Áll meg nem akarta meg-olni a partnerét, az nem tudja mi a sze-relem, és megint vonatra száll, s út közben a könyvével árulja. Két-három-száz darab is elmegy egy alkalommal. Hat kötele egyikét Lydia Lunch-csal ír-ja egy, vagy lemezt is megjelentetett BLOCK'N'LOAD.

A rock-történelemben Lydia Lunch-nál senki nem foglalkozott többet a halál-al. Ágáptikus látomásában a szerelem semmire sem vezet, a pokol, és a-kább amerikai a maszkjában kélelem. „A férfi elvágja a torkomat, issza a vére-m, és mondja, hogy éppen eltem.” Nem számít, hogy a halálra csüld-mat a fejem föl. Mondta, hogy szeret-ni fog, ha meghalok. Nem számít, ho-gyan, mert nem árt. A fejemet a falba verte, ésszerűségi, lecsúsztam, zu-hantam, nem láttam. Nem hittem vol-na, hogy ilyen az én szerelemem.”

Lydia szorongós, vislót előadomdója állat a létnemlék határá-ra érünk, a már nem tudjuk, a pokol vagy a mennyi követezik-e ezután. AZ AGONIA AN EXTÁZIS. Művészetének alighanem a 82-85 lemezei a lega-választott műfajra.

6 Bevallom, féltem. És bevallom: még nem múlt el. Mért követem-leknek írók, filozófusok és ópera-szerzők idézete, istenek és misztéri-umok az alternatív rock gyökerei, ka-pcsolódási pontjai, egyetemességét kü-tő bevezetésekben? Nem esem-e a belemagyarázás vagy a metafizika csapdájába? Bevallom, féltem, és beval-lom, még most sem múlt el, mikor a megerősítést Nick Cave-től remélem. Az egykori Birthday Party (Most The Bad Seeds) csillagánál őszetünk a szálak. Zenekarában találjuk Blixa Baggeld, a maga Henry Rollins bábá-vá. Drámaikat írt és lemezt készített (HONEYMOON IN RED) Lydia Lunch-csal. Ausztráliából települt az NSZK-ba, és Doctozsejvskij a kedveire írta, hódolmi alkosszát a Biblia, sorából a Pokol sejjik fel. Általán közlemben áll a paranoiával, a káblótöréssel, a életbenmaradás rendkívüli minőségű és mennyiségű munkát igényel. A kö-zelműben jelent meg verseinek és drámaik gyűjteménye (KING INK), valamint regénye (AND THE ASS SAW THE ANGEL).

Meggyőződésem, Nick Cave a kvá-lasztottak, a tanúságtétel közül vélt. És epe kézt beérem most ezekkel a vélt kapcsolatok morskákkal. Cave sza-vaival, amúgy is, nagyvonalú, visszazsanyarodások az első lélek-sekhez, Wagnerhez. Magyarzást nem kell... Az éjszakai életet abszolút nui-la. A társadalmi életet tökéletesen zűrzavar. („A létezésben oda jutok, ahova akarok. En vagyok az istene a történetnek, és arról írok arról a kór-ról. Bármiről írok. Bárrt megölhe-tek ha kérem meg, vagy ha nincs ked-vem. Es olyan figura lehetek, aki ked-vét lei a dolgokban.”

Marton László Távolodó

SWANS

Tom Waits, Jim

Lassú, fájdalmasan burkolt blues festi alá, ahogy képzeletbeli autókkal siklunk. Alomra, de eszeget sem várászatatos lepusztult, óvatos házak sorjának a szemünk előtt. Európai fogalmunk szerint hiába családi házak, részről minduntalan a szegénység és reménytelenség szaga árad.

Valahol Délén vagyunk. Talán New Orleans-ban, hiszen néhány emeleti kovácsolvas erkély a spánol idősokat idézi. Nem a hely számít azonban, hanem az elismerhetetlen nyomor, ami keleten

és nyugaton, északon és délen egyaránt egyenlővé tesz. Az autó egyenletes sebességgel siklik velünk. Nem lehet szeretni a lakóterek közötti homályban, nincs idő a részleteken rajtafelejteni a szemünket, nem lehet és nem is tanácsos kállni a járdán lérengők mellett. A reklámok alatti Amerikával mellett haladunk, de persze, semmire sem jutunk ki belőle. A blues is erről szól, nem konkrétan a szövegével, hanem inkább a rekedtségével, foghíjaival, amiket olyan megértéssel öl körbe a bögő elhaló dongása.

Down by Law, azaz Törvénytől sújtva.

Jim Jarmusch most már, két világsikerű film után visszavonhatatlannal csak filmrendező marad. Híadba, a világ szereti az egyfeliratos címkeket. Pedig Jarmuschra és műveire jellemző az a New York-i szubkultura, amiben rockzenészek és kallódók, festő- és élet-

művészek ugyanazzal a csöndes nekikeseredettséggel szívják egymás után egyregettájkát, és enyelgik az előttük álló poharat. A szlovák származású - és ma már visszavonhatatlanul csak filmrendező - Jarmusch is zenélt, egy bizonyos Del Byzantines név egyáltalában énekelt, billentyűzött és pengetett egy „furesán hangolt gitáron”. Elő filmjét még huszonevesen, 1980-ban hozta össze Permanent Vacation (Folyamatos vakáció) cím alatt, ami pedig utána következett, már része a Nagy Filmek Mitológjának. Nicholas Ray

Zenékül farkasfogak kaffanása benuitan begető
brányonok!
Szövegük korhadt fákát szilánkokra szakító
szószerkelet!
Erdők: induljak, hegyek: omlojak!
Nagy vérhabot hányó vizek: áradatok!

A BÖLCSTŐL A SÍRIG

Grandpierre Attila
delegátusunk

Miert alakult meg a Vágázó Halottakévek?
-Hogy valódi életet legyünk ebbe a fetszhalott, vegetatív világba.
-Hogyan találtatok egymásra?
-Csakvölgy, egy találkozás
először, hogy éppen eszméletlennél bemergött a zsebre. Egy halotti rockhangoz voltunk, egyszerűen csak arra figyeltünk föl, hogy a csikó hirtelen a gromihorok kap, és már a földön hemperg. Ő lett a raskiggyőzünk és az egyik

földre távozott Arvai követően.
-Néha. A zene a lényeg. De melékeltük a magyar szöveget német és angol fordítású a nyugaton megjelentetést lemezhez, meg a második-harmadik hangulatigálást már a szöveg is fontos lehet.
-Tehát Nyugat-Európában elfogadta a produkciót, miképp nálunk megjelentetésénél.
-Néztek csak! Akik a cuccot adták, félték, hogy azelőtt minden. A szerzők féltették az állásukat. Ne feleddünk meg a nyelven harcosok, akik monopiunként akarták irányítani a kultúrát és akik félték, hogy ez a zene nem nekik készült. Ez valami teljesen más volt, azért, úgy érezték, nem tudnak megírni közni a feladattal, hogy ezt is saját szolgálatukra állítsák. Ugye, hogy és a félték tőlük. Ne nem a zenéket és nem a közönség.
-Négy olyan zenekar is tért hoztunk, vagy rólunk számolt, mint az E.T.A., a Kontroll, a Búcsú és a Csiga. A Beatrice akkor jártott az egyik régi számunkat, amikor be voltunk tiltva. Ugy tényleg, hogy ezek a félték meg a közönség, akik nem olyan hatékony muzsika, mint ill. Mégis az utóbbi időben mint-ha lennének valamiféle világtól.

-Ha röviden meg kellene fogalmazni, hogy mi a VÍH zenéjének lényege, mit mondanál?
-Ez lényegében egy másfajta zenéi módosítás.
-Ez több, mint zene...
-Ez egy tudati utazás, a tudatosból a nemtudatba, legmélyebb, ismeretlen belső világunkba. Olyan állapotba, ahol minden külső gátlástól, befolyástól, féltől mentesen, szabadon és következtlenül nyilatkozni meg a létünk. A tudat mindig szabványozott működését jelenti, legalább két oldalról szatba fogva. Belsőit a tudat azzal, hogy kipróbálja. Ott lehet a test kényeztetésében, minden oldalról rögzítve, minden veszélyre felkészítve, maga ellen betámasztva. Így már nyugodtan szemlélhetjük a világot foglalt. Amit mi csinálunk, az az, hogy elvagdossuk ezeket a köteleket, émi tanulsuk. Zenénk egy nyugati kritika szem felcsabítja a tudattalati dzsungelt, a koncertjeinken a tér-és időérzékelés új formát ölt, az álomszerűen ez a tennet szeti népek életérzését ad választ a mi drámiájra. Néhányan azt is mondják, érezték, hogy jönnek ki a majmok az őserdőből, olyan töléssel, hogy senki sem tud ellenállni az invázióknak. Mi egyszerűen nem fogadjuk el, a társadalom olyan konvenciókat, amik ember-és életellenes. Például azt, hogy az ember belső világa csak az alantas erőket jelenti és az egyetlen dolog, ami tenni lehet ezekkel az, hogy el is kerüljék. Ez egy beteg fellegység. Ez egész nyugati civilizáció rossz alapon épült. Új, emberbe kultúrát kell létrehozni. Az a zenei konvenció, iratlan szabály, ami szerzőtől német phetis körülmenyek között, előre létre kell hozni és a kész terméket kell színpadra vinni, és bemutatni, mint egy kész, készült és túl óvatoss, túl bebiztosított, túl mesterkelt.

-Ez is hogyan dolgozok?
-Ha a farsang a semmibe. Végül megjelentetett tudatlalapotban megint a színpadra, hogy képesek legyünk az egész tudatocénál a semmibe hajlítani. Az első hangzása biztosan, hogy zenék a titánok, akik a Földet célik. Gyakran fogalmunk sincs róla, mi fog történni és a végén mi lepdünk meg legjobban, milyen világokat hozunk elő.

-Örökös sodrásban hirtelen csak azt tudjuk, hogy ami történik veünk, tömverszerűen történik, csak egyenlőnk kell egyenlőnek. A zene úgy fejlődik ki, ahogy soha nem lehet egy előre megírt zene ilyen végerényesen eljátszani.

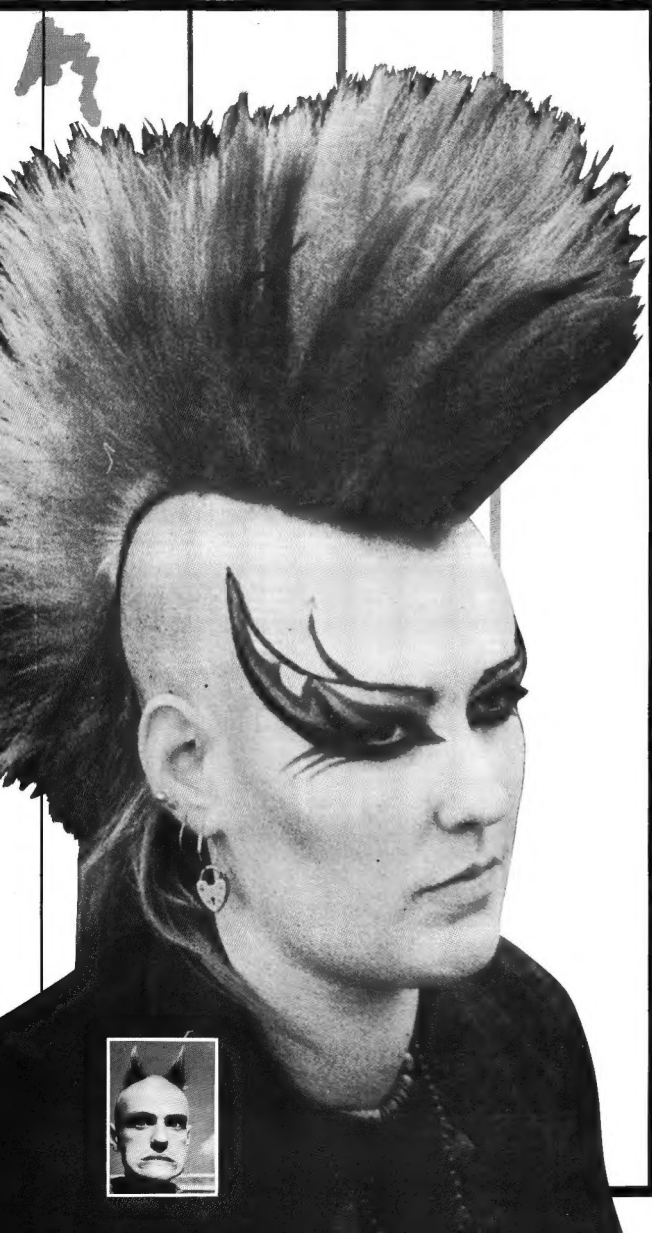
énekesünk. Már akkor tudtam, hogy valami csínait fogunk együtt. Igazos már régebről is ismerem. Ő lett a dobosunk. Amikor először jötték hozzám egy barlira, minden szoba ajtaját kinyitottam és szűztörtem té ki a krumplit. Mindenkinél félmeztelen kellett vésztörtem és hátban be kellett csúsznia olyan messzire, amilyen messzire csak tudott. Aki a növekvőbb juttott, az igazán először. Utóbbiak halgattak a zenét. Minden bika részt övversenyzőszaktereként és elmondjuk egymásnak, mi pörget meg benne, miképp látomást írtam. A zenében élünk.

1980-ban szállt be Soós -akinek a növekvével járunk-, basszusgitaristának és énekesnek. Arvai Viktor az Elhárításban dobolt, amíg meg nem látott bennünket. Egy év múlva már nálunk verte az üst-dobot. Szóközörségünk, Németh László 1982-ben szállt be, jász-tört közt többek között a Sock és Elhárítás zenekarakban. 1982-ben a Hajógnán szigetén koncerteztünk az Elhárítás. Tömeges hírességtört ki, a hét utánuk jövő zenekar már fel sem léphetett.

Boli két éve jársz nálunk, a kültér-és a fejhangokra, és ismét visszazárunk. Akárhogy is, ezek voltak. De a barátnak kaparták magukat tőle.
-Vajon az első koncertjeinken a sikerült begerjeszteni a közönséget? Egy barátnak mesélte, hogy egyik felépítéskén egy addig teljesen nyugodtnak lévő ember hirtelen fel pattant és állatias ujjávalcsúsi öngyengén kezdett.
-Az volt a nehéz, hogy legálisból egy ideig visszafogtuk magunkat. A közönség persze beindult, úgy-hogy hamar félbeszakították a koncertet a rendezők.
-Gondolom a hatóságok sem nagyon szívték a VÍH-t.
-Hát nem. Rettenetes volt a hírlunk. Pedig az első 76-os koncert után más helyekre is hívtak. A baj az volt, hogy a szerzők is informálódottak.
-Mikor és hogyan sikerült újra koncertet adni?
-1978 áprilisában egy egyetemi kollégiumban. Csak később halottam, hogy a szerzőkért emiatt kirtvák. Még akkor is, ha hátr perre múlva félbeszakították a koncertünket. A Pesti Műsor azt írta, hogy a szerzőknek egyáltalán nem szabadna engedni egy ilyen koncert létrejöttét. Ezre nuncs szükség. Újabb színet következett. Csak közben több-kevesen felépett a Beatricevel. 1980-tól jövű a helyzet. Általában a hátr nélkül léptünk fel, meglegeztészerűen. Ettől függetlenül főbe koncertünket szakították félbe. 1981-ben a filmgár G-szilag Südöl aminek fesztiválján a Kontroll Csoporttal, az URH-val, a Neurotic-kal léptünk fel, és első helyezett értünk el. Az erői készült videókat beadtuk a nyugat-berlini TV is. Mikor a punk beindult Magyarországon, új lehetőségeink támadtak...
-Már volt az első külföldi koncertek?

-1984 januárjában felléptünk az onanribri fesztiválon, a nyugat-berlini Kincoban és a szövegük által elfoglalt Ungdomshusken, Koppenhágában.
-Nem tartod furcsának, hogy a nyugat-európai megértek az a nemcsak két-európai, de még annál is keletibb gyökerekhez visszanyúló zenét?
-Egy nyugat-európai származású énekesről az a kérdés, hogy akárhát vagy ősi, demagor és hán beütést új és mai zene, mint a nyugati zenei kóppintók másodkésűs zenéje. Az eleterő, az eredeti hiúságot biztosan éreztük, de ez a zene itthon biztosan többet jelent.

-Fontos nekik, hogy a szöveget megértsék a nyugiakat a koncerten?
-Nem. A zene a lényeg. De melékeltük a magyar szöveget német és angol fordítású a nyugaton megjelentetést lemezhez, meg a második-harmadik hangulatigálást már a szöveg is fontos lehet.
-Tehát Nyugat-Európában elfogadta a produkciót, miképp nálunk megjelentetésénél.
-Néztek csak! Akik a cuccot adták, félték, hogy azelőtt minden. A szerzők féltették az állásukat. Ne feleddünk meg a nyelven harcosok, akik monopiunként akarták irányítani a kultúrát és akik félték, hogy ez a zene nem nekik készült. Ez valami teljesen más volt, azért, úgy érezték, nem tudnak megírni közni a feladattal, hogy ezt is saját szolgálatukra állítsák. Ugye, hogy és a félték tőlük. Ne nem a zenéket és nem a közönség.
-Négy olyan zenekar is tért hoztunk, vagy rólunk számolt, mint az E.T.A., a Kontroll, a Búcsú és a Csiga. A Beatrice akkor jártott az egyik régi számunkat, amikor be voltunk tiltva. Ugy tényleg, hogy ezek a félték meg a közönség, akik nem olyan hatékony muzsika, mint ill. Mégis az utóbbi időben mint-ha lennének valamiféle világtól.

UNITED PUNKS OF AMERICA

„Tisztelt Hölgyeim és Uraim! - Nem tudom, hogy mennyit tudnak David Bowie-ról. Még aggasztóbb: nem tudom, hogy mennyit tudok David Bowie-ról, és azt sem, hogy David Bowie mennyit tud David Bowie-ról. Nehéz a helyzetünk, másfél évtizedes jelentéskönyv iradalmát kell nélkülöznünk itt Kelet-Európában. Persze kérdés, hogy Bowie-ról mennyit lehet tudni, mennyit érdemes, és mennyit szabad.”

Két évvel ezelőtt ezekkel a szavakkal kezdtem egy Bowie-film bevezetőjét. Két hónappal ezelőtt pedig döntök portyán se szerepeltem ebben a könyvben. Várok inkább, mint hogy összejárgjak... Aztán két héttel ezelőtt egy nagyszériás és aprócska monográfiahoz jutok (Peter and Leni Gillman: Alias David Bowie), és most vagyok végképp zavarban: századrészyire kell szegrelnem. Mondom, nehéz a helyzetünk Kelet-Európában. Böles szereink maradtak, először engem David beszélni:

„Isien legszűkebb tréfiája, amit velem tett. Művésze formáit, és csak közönségre.”
Amikor elkezdtem a nyilvános szereplést, nem hittem magamban. Azt gondoltam, nem vagyok tehetséges. Olyan alakokat öltöttem fel, amelyekben elbujáztam.”
„Szárdjaim ragogása a későbbiekben gyökerezik” – mondja valahol Warhol. Úgy gondolja, ha pálya, vagy életút, Bowie-nál is ez a köles és a kezdés. Szűk lenni vagy eljátszani a szűk, hogy a szereppel kilépessen a személyes és művészi világából. A hevenyes évek elejétől kezdődő Allé-negatív-sorozatnak ez az egyik nagyrázása. A másik: Bowie Tibet-vonzalma. Egy buddhista pap tanítványként beköltözik egy kolostorba, már-már felavatták előtt áll. Megtanulja a meditáció tréning-lapokat, és elkezdi, mely alkotásra inspirál. Bowie ragogó tanítvány, feljegyzi róla, hogy elveszté az eszméit, miközben a teste gazdát cserél. Még fontosabb a buddhizmusból a reinkarnáció ebben ölt testet Bowie korábbi intuíciója, hogy csak úgy válhat „üdvöslő”, csak úgy mentheti meg magát, ha sorozatosan szerepel

Bowie buddhista periódusa már első nagylemezén tetten érhető a Silly Boy Blue-ban. Az album egyébként kevésbé fontos, ugyan egy másik száma is figyelnünk kell. Picare Mr. Gravedigger. Kérem, Sírás Úr. Rideg, szemerkélős ezekben a leengedett koporsó nyirkoskita kutyán, hangszereivel néki! énekel. (Első albumát megcélván, 1964-től Bowie megjelentet néhány kiadást, de ezekre még nem figyel fel a világ. Eredeti neve – David Robert Jones – énekes és szakszofonozik King Bees, The Manish Boys, The Lower Third név zenekeirai.)

1967 Szűk a húszéves Bowie-t lenyígtói Lindsay Kemp homoerótikus balettnézinézésének előadása, s kéri, hogy találkozhasson vele.

(Kemp tengerészeti végzettsége ellenére a táncot választja. Ezek Anglia, Belgium klubjaiban lép fel, Brüsszelben Marlene Dietrich partnere. Párizsban Marcel Marceau-tól tanul, majd a hevenyes évek közepén visszatér Angliába, és önléleki társulatot szervez.)

Kemp azonnal Bowie-ba szeret, s két hónap múlva együtt lépnek fel. Bowie bóborkor, arén Kemp maszkiával táncol, énekel.

Bowie új korszakának, a „nemtelenség” a kezdete ez. Szeretett férfi és nő, szeret-

hető férfiként és nőként. Aki erre képes, az több dicsőt is meg, s az efféle kijelentésnek szabadsága is lehet a neve. Mégsem ilyen egyszerű... Puskin Pisztolylovcsének TV-változatában Kemp és Bowie mellett feltűnik egy csodálatos táncosnő, Hermione Farthingale. Bowie Kempvel szaki miatt, Hermione Bowie-t hagyja el. Addig ismeretlen, döbbenetes látomás. Hermione az örök szerelem, alakja még tíz éven át felbukkan Bowie színpadában. Először a Space Oddity-n. Levél Hermioné-nak, egyben annak is példája, hogy bármiből merít, bármilyen szerepet vállal, bármilyen inspirációt, alkotásai hátterében mindig felbukkan valamilyen feltáratathatatlanság személyes motívum. A Space Oddity Kubrick 2001 Őrűdüsszejével rokon. Tom Órnagy, az asztronauta egy olyan gróliómásra érkezik, ahonnan nem térhet vissza. De Tom Órnagy nem is akar. „A földön szomorúság várni, és nincs semmi, amit tehetne elene.” Tíz-negy év múlva Bowie új értelmezést kínál: Tom Órnagy narkós, az űrutazás kábítószerezés kaland – halljuk az Ashes To Ashes-ben.

1972. Első amerikai útja után (Ekkorra datálódik Warholnál, Iggy Popnál, Nicolai, Lou Reeddel való barátsága) Bowie új album felvételéhez kezd. The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars. Ziggy Csigagörbe és a Marsból Pókok felemelkedése és bukása. Új szerepében megint nemtelen és megint drutas, de a metafora a visszajárat fordult az űrből érkezik a Földre, megújulni, lehet-e, képes-e itt élni. De a Földnek már csak „öt éve van”, utcai ómenek jelzik a végítélet napját. A végítélet napja közeleg. Tanak a megdöbbentett univerzumnak Ziggy az Antikrisztusa. Rettegés és reménytelen, görösös, emberi gesztusokra képtelen.

A Ziggy-show-on Bowie eggyedül Mick Ronson gitárjában talál szerele, rátpad és harapadja, de ez a rock'n'roll már nem a túlélésről, hanem a spontán elviselésről szól. Az album először a kátriszra az utolsó szón, a Rock'n'Roll Öngyilkosság. - Ziggy hajnalig játszik a harszabotól, zavarodott, kétségbeesett, öngyilkosságra szánja el magát. Bowie korábban csak narrátor, majd azonosul Ziggyvel és kilép a szerepből. Ziggy feloldozza, ezáltal megmenekül, de szembesül a kell: úgy élhet csak, ha szereti tud ezután.

„Csodálatságok vagyok, érintsetek meg, szabad vagyok!”

DAVID BOWIE

aki

Ha apokaliptezis, akkor a 74-es Diamond Dogsról sem feledkezhetünk el. Iradalmi hátter: Orwell - 1984, Burroughs - Nova Express. S a személyes motívum: Bowie szüleinek háziorvosi emlékei és háziorvosi parancsja, a családi mítoszok.

A Gyémánt Kutyák Armageddon zenéje, a totális világháborús látomás. Uszító szöveg, romok „Ez fajritás, ez nem rock'n'roll.”

A pusztító „szörny-alak” egy évre megpihen. Újabb amerikai útján Bowie a negatív funkzené tanulmányozója. Bálványai - James Brown, Barry White, Isaac Hayes koncertjeire jár. Megint a szűk képséi eszköz, ezúttal a popzene legnépszerűbb útján, a diszkóban. Hatásának nyomai: a Young Americans című nagylemez.

Éppen tíz esztendeje, hogy az örület megfogant és vinilbe nyomva a kíváncsiszkodók elé böffent. "Three Imaginary Boys", (Három képzeletbeli srác) ordította a lemez címe. És akik felvezették: A Cure zenekar. Micsoda? Ifat? A Cure! Azóta eltelt egy teljes évtized és gazdagabbak lettünk egy hatalmas, masztosatos rúzsos csókkal, amit a Cure nyomott a világ képére. A püderes arcú, szénaboglyahajú Robert Smith öt éve (!) nem adott interjút magáról, csak kisebb szösszeneteket engedélyezett. Most megnyílt, végre! De ez a beszélgetés egyben a mese végét is jelzi.

A Pökömber kedvence röportfőnököt meséli. Sok moskós, hosszú és gyalogos történetet hallottam már, de most maga a Pökömber mesél. Robert James Smith a Cure-ből. Még hallgatott a biarr hazugságokról, szinte meghihajlózt a lassan körbe tekert nyakáról, fekete karkaj, Érzem, ma este a Pökömberrel veszem Robert Smith egész ügyesen fejtegeti a legutóbbi Cure album első kitérőit a Lullaby-nak megővies értelmeit. Gyerekkori címűalbumok ismert világát járjuk most, hasonlít a Cure legújabb munkájához feszültség, felémelt, reméltet kelet a halálból.

Majd a legutolsó albumra, a Disintegration-ról tereli a szót. „Ha megfigyeljük, akkor látnánk, hogy a daloszegek tudatosan visszatértek a múltat. Az egyik dalban autógond: A nevem mint a jég... és ez a szor idezi a Pornography album Cold című számából. Összemivelünk néhány kort a legnyilvánvalóbb Cure zenekorból. Az emberek pedig azt fogják mondani: It's typical Cure, csak nem tudok az istenek sem rejőnni, hogy miért. Iltt azt érzi, mert csak egy-egy sor emelünk ki, viszont a refréneket kihagytuk. Egyébektől is elég jó egy ismerkedést kell rendelkezni a Cure eddigi munkásságáról, ahhoz, hogy valaki egyáltalán végre a lapot. Magamon kívül eddig csak egyetlenegy emberrel találkoztam a világon, aki szinte mindent tudott rólkunk. Amerikában egy koncert után egy lány jött oda hozzánk és elmesélte, hogy a fókuszálónk írta a disztortiókat, és egy tínt valóban ismer bennünk. Megszámlálta a példát a zenekorból az összes fókuszálós hallást utolsó előztén. Engem is meglepett amikor közlőte: Tudod, hogy 74-szer haltál meg a dalaidban? Itt ez azért nem semmi! Furcsa volt, hogy Robert Smith már befejezett tényként kezelte a zenekar feloszlását a teli turné végén. „Minden alkalommal, ha arra gondolok, hogy less az utolsó közlő albumom, egyre erősebb kerülök a magam utolsó munkájához is. Most már - ahogy telik az idő - azok a dolgok amelyek, korábban impaktok, inkább kikristályosodnak, lisztáznak, semmint elillnani. Végére teljes normális, hogy egy új éves korok után végül is visszatértem oda, ahonnan elindultam és ezért gondolom, hogy a bandának vége. Sokat gondolkodom a szófalalbumomról. Meg kellene már végre jelenteni. Talán érdekelné az embereket. Két és fél éve csúszott, de hiszem, hogy ha az ember sok időt hagy valaminek, akkor igazán értékes produkció lesz.”

Pense most már könnyen gondolkodik jelenéről. Mindent megcsinált amit akart, mindent elvett. Anyi páze van, hogy a legzabbabb zenének között tartják

nyilván. Megtehette, hogy évekre kimaradjon a londoni high-life-ből és nem szűkszerűen kell hétről-hétre vizslatnia a slágertáblát. Ennek ellenére, hogy éppen ezért, mindig is szívesen vezényelte csapatát jótékonyan bulikra. Koncerteztek a környezővidékre (a Greenpeace-ért), és az értelem fogatkozókért. És a beteg homoszexuálisokért. Visszatérve megállapított Smithre. Manapság már jól néz ki. Ennek idő hányal, masszozó és állandóan kifőzött magasszori edzőtárgyval. Stílusban dróti, ha ilyenre egyáltalán lehetséges. De nem volt ez mindig így. Nem is olyan rége volt, amikor Smith egészen lecsúszott az alkoholos deklarácia mosárisa. Alkorkor azt olyan nyilatkozatokat, hogy: Idén még nem volt egyetlen olyan éjszaka sem, hogy ne lettem volna szűk. Ma már csak az „örös” és „előjelezni” szavakat használja, amikor erről az időszakról beszél. Smith ugyan még most is izzik, ám ez még a dührehatáron belül van. Rendezte családja életét is. Polgári esküvőre vette feleségül Maryt, akivel 15 éve szeretik egymást. Egyáltalán nem bántja, sőt azt állítja, hogy a képpel sem kezdődött a konvekció világához. „Soha nem álltam igazán kapcsolatban a világ normális, nagobbik felével. Voltak persz jó ismerőseim is a Cure korszak előtt. Ők ma már orvosok, vagy banktisztviselők. Én Strai-et hallgatom és azt hiszem, nagyon sajnálom engem.”

Lassan ismét a zenére terelődik a szó. „Óriási csodákat jelentett az utolsó New Order lemez. Nem az a zenekar voltam, amire, hogy azt a vonalat vigye, amelyet a Perfect Kas-szel kezdtek. Szóval többet vártam tőük. Felvetették a szírpózt, és ez az nem jó. Még emlékszem arra, amikor a New Order elősz, a Joy Division előtér lépett fel a Marquee klubban. Senkinek nem hasonlítottam zentát látoknál. Ők és a Wire garakolta a legnagyobb hatást a korai Cure-ra. Ma is állom, hogy a Love Will Tear Us Apart című számunk minden idők egyik legjobb dala. És az a banda aminek ilyen számokat

hagynak. A szaros slágerezés meg egyáltalán nem érdekel. Nem érdekel ha a Bros jóvőre 20 millió lemez ad el, mert tudom, hogy ez nem fogom józok megvenni, szóval mindig érdekel. Én még mindig a Disintegration-ban és egyáltalán a Cure zenéjében élek. Mindig is azt a zenét szerettem, amely nem költődik a valóságba”, ismerti be. „A Cure muszájban nem tűzöri direkt módon az anyagi világot, és azt hiszem ez adta a banda erejét. Majdnem zavarba jövök attól a zenétől, amelynek politikai vagy társadalmi éle van, mert mindig felvezetnek tőnk, vagy teljesen értelmetlen számokra. Gondolom, lisztában kell lenni azzal is, hogy a közönség egy része tökéletesen átlátja, és nekik konkrét elemi dolgokat kell mondania a világról. Persze azt sem állítom, hogy pont én vagyok az, aki biztos kapcsolatban tudna ajánlani számokra. Hiszen mint mondtam, soha nem álltam kapcsolatban a világ normális felével. Ha posztprét leszel rózi és pödört viszel, fontos, hogy a közönség érezze megjelünk, muszájnak és vonzósnak lásson. Akár elismerik, akár nem. „A rajongók tenyésztek ki a Robert Smith jelenéget”. A jövő illetlen - több más halálisan unott zenéféhez hasonlít - elmondja, hogy talán a filmipar végre, de esetleg hat fordít a zenének és egyelmelegyőzintezze meg a dolgot. Jelenleg nem lát olyan zenekarokat, amelyek azart kavarnának mögötte, hogy megcsodálják a Cure helyébe lépni, és azt egyszerre találja érdekesnek és elszomorítósnak. „Minden amit írtam, ahogy volt, hogy híján vagyok mindenféle bűnös”, mondja, bár örömet lel a fókuszán, Denton Welsh és Dylan Thomas műveinek olvasásában, valamint egy garapódó lemezgyűjteményében. Vajon lehet valaki egyetértő posztprét és normális kéküzmény ember is? Vagy el kell fogadnunk azt a régi kitérőt, hogy alapezőt öröszeg kell mindketten? Talán maradjunk annyiban, hogy Robert Smith egyike azon kevés hétköznapi fickóknak, akik igazán értikden éleket.

(Az NME nyomán)

1976. - Európába vándorolt Nyugat-Berlin az új álomlás. (Station To Station...) Nem először jár itt, de most revencióra dobóbeten: Berlin a város álmának és féltelének búslasztja. Goebbels, Hitler, Albert Speer az új ideológiai forrás, és a tömegek felét abszolút hatalommal rendelkező diktátor az új színpad. „Itt”, szavalt a Fall melletti koncertjén és trónjában is elképzelt nyilatkozatát ad. „Szerintem Hitler volt az első rockstar”. „Ziggy” akár az angol Hitler is lehetett volna, kiváló lennék diktátornak, mivel kellőképpen szentimentális és dróti vagyok”. Az új Bowie új partnereket keres. Zeneileg is továbbélt: az elektronika alkalmazása fókuszátja, valamint, hogy mondandóját szöveg nélkül, csak a zene nyelven fejezze ki. Brian Eno világszaj munkatársának, a mikor 1977 januárjában megjelenik a Low, a tömeg és a kritika megismerd.

„Amirre negatív, hogy már úreség sincs benne”. „Pökömber a spirituális posztprét és üreség”. „A teljes visszavonulás, a hídavonásodás, a halálgyógyapoteia.”

Enval még két albumot készíti, de a fasizmus hamarosan felhagy. 3 mikor Iggy Popgal a Sycuetyanában utazik már egy nyilatkozat. A kommunizmus sokkal mulatságosabb.”

Váltságban nem ellentmondás ez. Bowie fasizmusa ha kirívó is, csak egy álom trip, médium

1980-ban jelenik meg az utolsó utódi Bowie-lemez. A Scary Monsters mintha kiavonálna... a helyzetek látnak el eddigi színpadot. A címado szim azra utal, hogy a szerelmi kudarc szörnyekből való rettegés, mely elárulja a képeket. Az Ashes To Ashes-ben ismét felbukkan az időutazás az izzó jelenébe, a világ megsemmisülése.

Aztán Bowie megállapodik a legzseme-szerűbb, az apa szerepén. (Ia, Zowie 1971-ben születik, majd minden Bowie és felesége csúszkán, Svájcban avoketők). „Iam melletti ide felintődek, érettebb lettem.”

(A bantja nem képes ugyanerre a képre. Iggy Pop 21 éves, amikor elvált a feleségétől: nem tarja a kapcsolatot a fivérrel). David Bowie mindig mindig dicső slágerek. Hímeit inkább színpadi: (Az elefántember) és filmzenéjeivel (Az ember, aki a fókuszra esett, Csak egy dzsajgól, Baal, Az éhező, Boldog karácsony Mr Lawrence, Abszolút kezdők, Labirintus) nyvám.

Am a filmbeli szerepekből is Bowie ismerős indoklást közeznénk ránk - mutatja Kianczygy David Bowie a filmvázson című tanulmányában. Nicolas Roeg. Az ember, aki a fókuszra esett című filmjében, a távoli világ földrekelőit hímelek lényörös hajó, furcsa szöveg, titokzatos miliókum, az egy World Enterprises elnökévé lép fel Thomas a James Thomas Newtón nevén. Félátlán dicső a földkőben és egy hotel hostess írta fellobban szerelemben. Csak három dolog világozza fel: a távoli földrekelő felézés, az óceán szerelűs fantáziája, meg a 20-30 TV adda videoklászert szimulán együtt szemlélte. Később felfedti igaz kálit, levedli emberbőrét, emberm, haját, majd a szépn világo szerelű, embersemmen szűr hátyálja is, a így jelenik meg előtte, furcsa, aranycsillagok, embersemmen ürénként. A történet végül szomorú véget ér, megcsúszk haza-nyúlás kitérője, és az a helység marad csupán neki, hogy az éter hullámlan rockstarján duduászsa földönitől meg-látás.

Tony Scott. Az éhező című filmjében a fővőmpíri Catherine Deneuve szerel-mes harapása nyomán megcsúszk Bowie testében a „bező ára”, és egy nap leforgása alatt a kamerek előtt több százéveses öregszik. Éz a vége.

Marton László Távoldó (részlet a szerző Kézír-könyv című könyvéből)

A DÖBBEN- T MŰVÉSZE

Telly Savalas, a Kojak film sorozat főszereplője furcsa fogakat kapott. Hatalmas agyarakat, melyekről vér csordogolt főfőr ingallgatóra. Mindez persze nem a valóságban történt, sőt, nem is egy új film felvételei során. Telly egy hatalmas, több emelet magas hirdetőfalról vicsorított az autókra a San Francisco-i közlekedési Central autópálya mentén. A falra felrúta is megdöbbent: a kanadai Black Velvet whiskyt reklámozó mondat, a "Feel the Velvet, baby" helyére a "Feel the Pain, baby" (Érezd a kórt, kedvem) került. Az eset nagy port vert fel. A San Francisco Chronicle fényképes cikkben számolt be a durva tényről, s csaknem egy hétre tellett, míg sikerült a hirdetőfalról eredeti formájában visszaszerezni.

A különös malakotás kezéről, Mark Pauline és barátai pedig elégedetten vették tudomásul, hogy sikerült eljutniuk a valamiféle reklám egy kis átalakítással autókhoz (ezeket döbbentette meg a forgalmazás autópályá mellett).

Nemrégiben egy különös hangemlést adott ki a londoni Illuminated Records hangfelvételgyár. Az Industrial Records Story című világotól olyan neveket olvasunk, mint a Throbbing Gristle, a Cabaret Voltaire, Elisabeth Welch, az SPK és Monte Cazazza. A zene megdöbbentő és háborúztató. A hatást fokozza a lemezborítók látható komor gesztusai. A lemezborítók független események több köze van. Az egyik, hogy mindkettőt célja a megdöbbentés, a másik, hogy az elköltözött az Industrial Culture (Ipri Kultúra) elnevezésű művészegyesületbe tartoznak. De vajon miért éri a megdöbbentés, és egyáltalán honnan is jött az Iperi Kultúra mozgalom?

Monte Cazazza - a szörnyeteg

A túlsúlyt iparcsofással együtt járó fényképre, a társadalom, az emberi élet elgáncsolására már a múlt század végén a bulvári hangulatú művészi alkotások láttak fel a figyelmet. Ez az irányzat ma is él, sőt, időnként megújul, ha azt a különös feltehetően tenisz, és akárcsak egy-egy vezérgéniusz, aki köré gyűlve egymást támogató csoportok, mozgalmak alakulnak.

Nos, a 70-es évek közepén a gazdag Amerika paradijsomának tartott Kaliforniában a híhetetlen mértékű ipartelepítés létróhajtotta a feltevéseket egy tiltakozó mozgalomhoz és egy főgésztr, sowing fiatalokhoz - Monte Cazazza - személyében már profétia is akadt.

1976-ban Genesis F. O'Ridge, egy híres angol együttes a Throbbing Gristle (Látható Füst) vezetője a következők írt barátjának Londonban: "... az előző San Francisco koncert után megismerkedtem a legszörnyűbb emberekkel, akik valaha is az utamba kerültek. A neve Monte Cazazza. Sokan elmebetegnek és szadistának tartják, de egyre többen vannak, akikre nagy hatással van. Egyezre tisztább és vonzó, nem tudok szabadulni a gondolatától. Állandóan azt érzem, hogy ő meg mer tenni mindent, amit én is szeretnék, de nem merem." Valami hasonló érzést kelt a Cazazza létezéséről tartózkodó többi fiatal művész is. Monte valamennyiüknek fogékonyabb, intelligensebb volt és különleges érzékeléssel rendelkezett az emberek befolyásolására. Egyrészt otthonos volt

csaknem valamennyi művészeti ágban. Versesket és zenét írt, filmet rendezett, előadásokat szervezett. Mindezzel egyetlen célja volt: sokkolás és az izomnyakítás. Más elítélője a gondolatában megdöbbentő kegyetlen, elborzító ötleteket, ő meg kiállt velük az emberek elé, és megdöbbentőre figyelte a hatást.

Korán megismerte az öszetűzést a történelmi, és mintegy egész életében vonakodott a botrányos helyzetek, csupán sem bánta, ha több hónapra börtönbe zárják valamelyik produkciójáért. Műveltségét kétségbe sem vonhatta az ez. Iskolai tanulmányai könnyűek voltak, amelyben érdekeltetésnek megfelelően nagy számban szerepeltek a halálal, kivégzésekkel, monkiakkal, szexuális perverzitásokkal kapcsolatos művek. A képművészetet (fotókat) az előző önkéntes gyorlati látogathatta. Műve, az iskola főbejárata elé öntött hatalmas cementhalom, nem nyerte meg a tanárok tetszését és azonnal kiűzték. Érdekes módon az előző börtönbüntetésével járó botrányja is egy iskolához kapcsolódott. Nem sokkal azután, hogy San Franciscoba költözött, egy nyilvános előadás céljára kiberítette a többi helyi szomszédokból levő Cabrito School nagyszínház. Az Avantgarde Night Show néven meghirdetett előadás mintegy 250 nézővel döbbentően nézte a hangulatokból kőrt filmet, amelyben egy meztelen férfi és egy vágókanál meztelen nő küzdött, nem éppen nyilvánosság elől kiválasztott tevékenységet végeztek: többek között a másik passzív részvételével önkényesítést folytattak. Cazazza balesetvesztése a nézők között fittallorok, sőt gyermekek is voltak. A fiataloktól jelentősen folytatott pornográf felvétel még a tengerentúli börtönben bünteték. Cazazza, aki nemcsak rendező, hanem barátjánál együttes szereplő is volt a filmnek, hála védekezett azaz, hogy mindezzel megmozgott mindennapi cselekvéseket mutatnak be.

Különös produkciók

Az előadások általában szék kőbeágást követi zajlással. Előadásban olyanok látogattak ezeket, akikből nem halt ki a kőfelelő kedv, akiket nem riaszt el egy-egy különös cím, vagy egy megdöbbentő plakát. Veszélyes és zavart jelenségek természetű bemutatás: Hasonlatlan mechanikai cselekvések; A reakcióképes új próba; Biológiai robotok. Ilyen és ehhez hasonló címeken hirdették az előadásokat. A nézők felkészültek arra, hogy meglesse a hatások, kibővíti a látóterületét. Jóhanna Went énekének előadásai példátul voltak a kezdődő. Nem éppen hagyományos színpadi művészet volt az, mivel Jóhanna körülbelül negyven régebbi öltözködés legalább a fele fennmaradt. Az öltözködés által készített jelmezek az élet különböző periódusait illusztrálják. Az énekés a 15-20 perces előadások alatt szinte mindent végig; megzúzott, felvált, szűlt, elvetett és végül meghalt. Jóhanna egyik feltevése egy hatalmas Szabadosz-szobor jelmezt öltött meg. Az előadás elcsúszott egy szobor végtelen fröcsögéséig és a nézők ruháit.

**MARK
PAULINE**

Túlélést Kutató Laboratórium

A vért fröcskölő Szabadság-szobrot Johanna egyik barátja látszatta. Mark Pauline kezébe, akit a bevezetőben már emlegettünk, az Ipari Kultúra mozgalomnak kezdetiől fogva az egyik legmarkánsabb egyénisége. Pauline megszálítottként, szinte szorongatva próbálta a megdöbbent és rémülettel teltő műalkotásokat. Legkevésbé sem célja a gyönyörködés. Mr. Sálán, a mechanikus skorpió, a hüsvő centifuga és egyéb szobrok egy csodálatos technológiai mechanikus szakember és egy drótt kézzel viselkedő magukon. Nos, Mark Pauline mindkettő egyetemesben. Pauline ma már nem egyedül alkot. 1982 júniusában a kezé között felrobott egy félig kész rakéta-hajlómű, amelyet egy bemutatóm tervezett. Pauline-t a robbanás a mélyé végébe vetette. Csodával határos módon elélben maradt, minőséges jobb kézfélét szakította le a robbanás. Megszállottgára jelentette, hogy felépülése után azonnal folytatta a félbehagyott kísérleteket. Be kellett azonban látnia, hogy rokkantnak nem képes egyedül dolgozni. Két fiatal tisztelője, Matthew Hecker és Eric Werner szeltek segítségére. Megalakították a Túlélést Kutató Laboratóriumot (Survival Research Laboratory - ez = S.R.L.) és azóta közösen dolgoznak tovább. Szinte futószalagon készíthet alkotásokat, amelyek között nincs két egyforma, és idő bemutatónk is mindig új és új elemeket tartalmaznak.

Az S.R.L. bemutatók szereplő féléleteken masszív mechanikus szerkezetek, amelyek harcolnak egymással és alkotók parancsára környezetünnel megsemmisítik egymást. A detonációval, tűzzel és pusztítással kísért bemutatókat a közönség egy része elmenekül. Aki viszont marad, az különös élményekhez juthat. Naponta szerepelnek a híradásokban a gépek által okozott katasztrófák. Az S.R.L. bemutatóin a közönség átéli a katasztrófákat. Sokkolják a robbanások, elvakítják a lámpák,

gok, ködölgésre ingerli a füst, az égett hús szaga pedig közel hozza a halált. S ha látszik az ember a vezérlőpultjánál, nem pusztán szemlélője többé a katasztrófának, hanem cinkos részvevője. Talán átvitlen az agyán, hogy holnap ő lehet az áldozat.

Az Ipari Kultúra Ideológiája

A 70-es évek közepétől Cazassa érdeklődése alapvetően megváltozott. Kitalálta a szöveget. Ipari kultúrát az ipari embereknek, amely csakhamar az egész mozgalmat jellemezte.

A mozgalmhoz tartozó filmesek, zenészek, szobrászok elvetették és élesen ellentétbe a tömegszájt kiszolgáló hagyományos művészeti tevékenységet. "Nem azt adjuk az embereknek, amit kapni szeretnének, hanem amit megérdemelnék. Tükröt építünk a gépek rajzaival tud emberek elé. Látható így megjelöljük önmagukat."

Ez a tükrötartás azonban nem megy mindig simán, még olyan környezetben sem, ahol a fejlődés visszalépése nem tartozik a meglepő dolgok közé. A NON művészénven felépő Boyd Rice mesélt egy európai koncertjéről. "Hagyabban léptem fel. Ott mindenki szertűt a zene, és elmennek minden koncertre, különösen, ha amerikai vendég lép fel. Az előadás előtt megbeszéltem a rendezővel, hogy az órással reflektort a nézőkre irányítsak, egyenesen a szemükbe, és maximális érzékre állítsak az erőforrás. Azt hiszem, a harmadik szál után valamennyien a pótba hátráltak. Elmékeszem, az első sorban egy punk ült."

Z'ev

zett főura, aki a fülére tapasztotta a kezét és sírt. Láttam a könnyeket csorogni az arcán. Anélkül valaki hozzáim vágott egy szűcsőveget. A homlokomon talált el, a vér a szemembe folyt, de nem hagytam abba..."

Lát igen, a közönség nehezen viselte el Nos roto-gitárfőnök hangját. Ez a hangszer hagyományos elektromos gitár volt, amelynek húrait nem Boyd Rice ujjai, hanem a rá szerelt ventilátor lapátjai pengették.

Az ipari zene elődök furcsa hangszereit használnak a kívánt hatás elérésére. A Z'ev művésznevet használó Stefan Weiser (képzőművész), aki ritmikus zajból komponál műsoraival csaknem az egész világot bejárta már, őrös fémhordókat döngtet egy láncot forgatott vasdarabbal. Elgondolkodtat, amit Z'ev mond a hagyományos művészetéről: "... Ez már nem más, mint tiszta izület. A művészek már nem azt csinálják, amiből kedvük van. Nem tudnak semmi újat nyújtani. Putnak a pénz után. Mi ki akarunk történni

ebból a körből. Valami olyat szeretnénk csinálni, amit nem fertőz meg az üzlet..." Az üzlethez kapcsolódó reklámgyakornak célul tűzött az Ipari Kultúra csoportnak. A reklám pedig, különösen Amerikában, szorosan kapcsolódik a TV-hez. Érdekes és elgondolkodtató, amit a televízióval kapcsolatban mond Don Gerez, a Rhythm Noise együttes tagja: "Nem igaz, hogy a TV hat percnyi reklámmal sugároz örömet. A különböző csatormák naponta 24 órában, a nap minden percében hirdeti életszűst, viselkedésmódot, szexuális morált. Szinte szuggesztív a nézésbe, hogyan kell élni, viselkedni. Mi másépp szeretnénk élni, de hol van nekünk való csatorna?"

Radnay Rudolf

AKI NEM HIRDET AZT ELFELEJTIK!

HIRDETÉSEK FELVÉTELE:
1126 Budapest XII., Böszörményi út 24.
Telefon: 1551-991

DISTRIBUTING & PUBLISHING CORP. FORGALMAZÓ ÉS KIADÓ KFT.

1500 filmjog birtokosai vagyunk. Évente 150-200 filmet forgalmazunk kazettán az összes home- és nyilvános jogokkal. Karácsonyig 50 filmünk lesz a piacon világsztárok főszereplésével. Sylvester Stallone, Charles Bronson, Arnold Schwarzenegger, Chuck Norris, Jean-Claude Van Damme, Michael Dudikoff, Bo Derek, Sylvia Kristell. Bármelyik magyar család videón nézheti az év végi ünnepek alatt, kiváló képmínőségben, magyarul. Keresd a VICO filmjeit!

DISTRIBUTING & PUBLISHING CORP. FORGALMAZÓ ÉS KIADÓ KFT.

Címlapunkon Iggy Pop, Roel Weenink felvétele.

ALTEROCK ● Főszerkesztő: Morvay László, főszerkesztő-helyettes: Szűcs András, művészeti vezető: Halmi Csaba. A szerkesztőség címe: 1126 Budapest XII., Böszörményi út 24. Telefon: 1551-991. Készült a Szimultán Rt. és a Petőfi Csarnok közös kiadásában. Felelős kiadó: Vermes György, TYPO-TEAM Nyomda, Salgótarján. Felelős nyomdai vezető: Kálovics Géza. HU ISSN 0665-3127.